

Jó fényt!

Búcsú Görömbei Andrásról

okasodnak a halottaink. Simonffy András, Sütő András, Lázár Ervin, Nagy Gáspár, Lászlóffy Aladár és most Görömbei András. Nagy nevek, nagy emberek. A magunk mögött hagyott évtizedek, a közelmúlt kimagasló egyéniségei sorban hagynak el bennünket, a Hitel panteonja egyre impozánsabb, s mi, jelenlegi szerkesztők egyre árvábnak érezzük magunkat.

Görömbei András korszakos alakja volt a folyóiratnak. Szerzőként már az indulásnál jelen volt, 1992 óta szerkesztőként, sokáig főszerkesztő-helyettesként, majd feladatai sokasodván, később egészsége fogyatkozván főmunkatársként hagyta rajta a lapon szellemi védjegyet. Gondolatisága – milyen jó kimondani – folytatható, folytatandó, embersége, kedvessége azonban pótolhatatlan. Szeretetre méltó egyénisége, szakmai tekintélye képes volt a laphoz vonzani jelentős alkotókat, kiváló koponyákat, szakembereket, s szüntelenül hozta a fiatalokat a debreceni egyetemről. Elve volt, hogy a fiatal írók, kritikusok előnyt élveznek, számukra igazán fontos a gyors megjelenés. Figyelmes, udvarias férfi volt, megbízható, korrekt úriember, készséges munkatárs, az életet bölcs humorral szemlélő idősebb barát.

Tálcium, becsület és tisztaság. Ez volt számunkra Görömbei András.

Sugárzó személyisége mindenkire nagy hatást tett. Keddenként, a szerkesztőségi megbeszélések napján, jófajta borok mellett, kiváló hangulatban valódi pezsgés, szellemi tűzijáték zajlott, Csoóri Sándor, Tőkéczi László, Nagy Gáspár, Ágh István, Döbrentei Kornél, Lázár Ervin és Görömbei András részvételével. Nemcsak a közös gondolatiság és értéktudat tartotta össze őket, hanem mély rokonszenv is. András gyakran hangoztatta: több ez mint szerkesztőség, valódi baráti társaság. Életem nagy adományaként tanúja lehettem én is e szeánszoknak, állítom, a Hitel volt akkor a világ legjobb munkahelye, egyáltalán: *helye*, a szellemi ember legmelegebb otthona. Itt vált számomra bizonyossá: a megértésre, az elfogadásra, a szeretetre épülő emberi kapcsolatok egymásba kapaszkodó szálai, a fölöttünk álló közös célért való munkálkodás képezi a kultúra legfinomabb szövetét. Egy olyan időszakban állt össze ez az illusztris társaság, amikor a magyar irodalom tekintélyét kérlelhetetlen elszántsággal rombolták azonosságtudatukban bizonytalan emberek. A magyar szellem egyik végvára volt akkor a Hitel, s reményeim szerint ma is az. Mert a folyóirat él, ahogyan András is tervezte: új generáció viszi tovább a szerkesztés munkáját.

Görömbei András hű szolgálatosa volt a lapnak. Elképesztő munkabírással, számos más tudományos és társadalmi funkciója mellett hétről hétre szállította nemcsak a friss kritikákat és az alapos tanulmányokat, de a hozzáérkező szépirodalmi írásokat is. Mindenkihez volt egy jó szava, egy biztató gesztusa. Őt idézve bizonyíthatom: „értéktanú-

sító szeretettel szolt”. Fáradhatatlanul olvasott és írt. Úgy volt tekintélye, hogy mind-
amellett imponálóan szerény volt. Hiába állt neve mellett az egyetemi tanári, akadémikusi
titulus, lehetett vele vitatkozni, s szívesen adott igazat partnerének, ha az megérde-
melte, ahogyan mondta: nem volt ellenére másoktól tanulni. A támadásokkal szemben
védte, akit kellett: Nagy Lászlót, Csoórit és Sütőt, s bírált, vállvetve harcolt, ha úgy
kívánta a helyzet. Tartása volt, lehetett rá számítani.

Többször voltam Vele közönségtalálkozókon, irodalmi esteken szerte a Kárpát-me-
dencében. Nem túlzás, bármerre mentünk, mindenhol akadt egy tanítványa, aki
megszólította: ugye emlékszik rám Tanár úr? És ő emlékezett, persze hogy emlékezett.
Rá szeretettel gondoló tanítványainak serege már önmagában igazi alkotás.

Nagyon megviselte igaz barátja, Nagy Gáspár elvesztése. Akkor mondta: nincs más
hátra, ezentúl egy Gazsi nélküli világban kell élni – bármennyire is lehetetlennek
látszott ez akkor. De rögtön munkához látott, hiszen Ő ne tudta volna, hogy a vesz-
teség megerősít és felemel is. Feladatot ró ránk: folytatnunk kell – amit kiváló elődök
elkezdtek –, a magyar génusz kiteljesítését. Ha ránk bízták, miattunk ne vesszen el!

Amit tett, az a maga végső értelmében szellemi honvédelemnek nevezhető. A Hi-
tel fennállásának tizedik évfordulóját ünneplő esten mondta: Erőnk szerint mindent
megteszünk a magyarság fennmaradásáért! Tudta, hogy a nemzeti kultúrával, a magyar
irodalommal való foglalatosság az egész személyes sorsra kiható cselekvés, hiszen
senki sem áll egyedül, nyelvünkben, sorsunkban, hagyományainkban összetartozunk
mi, méltóságot és igazságot remélő magyarok. S lám mily sokan sereglettünk e ra-
vatalhoz, hogy jelenvalóvá tegyük az elvont eszmét. Hiszem, hogy mi mindannyian,
akik itt vagyunk, úgy érezzük: többek lettünk általa.

Az utóbbi években kedves szavajárásával elválásaink alkalmával úgy búcsúzott: *Jó fényt
a családnak!* Jó fényt kívánunk neked is András, amely beragyogja a példát, melyet
okolásunkra hagytál, melengető fényt, amely életet adóan megvilágítja majd azt a szel-
lemi mintaképet, amivé mementód válik a jövőben, s életműved elfoglalja méltó helyét
a nagy család, a nemzet emlékezetében. ◀

Varga Patrícia Minerva: Fénykövek Óvárban; Két nap alatt (olajfestmények)